

Izhaja vsak petek dopoldne. Izdaja konsorcij Malega lista. Naslov: Mali list. Trieste, Cassella centro 37. — Urad: via Valdirivo 19-III.

Odgovorni urednik: dr. L. BERCE.

POSAMEZNA ŠTEV. 30 STOTINK.

NAROČNINA za celo leto 10 L., pol leta 5 L., četrt leta 3 L. - IZVEN ITALIJE celo leto 24 L., pol leta 12 L., četrt leta 6 L.

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN

CENA OGLASOV — C. Corr. Postale

Za 1 em. listine v (Dr. T. ...
Pri vsaki vrsti oglasov ...
30 stotink vsaka beseda v na-
va ... masno 40 stotink beseda; z
VELIKIMI ČRKAMI 50 st. besoda. Pri stalnem
oglaševanju primeren popust.

Mali koledar.

Petek, 30. marca: Žalostna M. B. — Sobota, 31.: Modest; Benjamin. — Nedelja, 1. aprila: cvetna (oljčna). — Ponedeljek, 2.: Frančišek Pavelski; Marija Egiptovska. — Torek, 3.: Rihard. — Sreda, 4.: Izidor, škof; Kozim. — Četrtek, 5.: veliki četrtek; Vincencij. — Petek, 6.: veliki petek; Sikst. — Sobota, 7.: velika sobota.

MALE NOVICE.

Izlet na sever.

General Nobile ima že pripravljeno zračno ladjo «Italia» za znanstven polet na severni tečaj. Bojna ladja «Città di Milano» gre po morju na Špicberge in bo v «Kraljevem zalivu» stala in podpirala zračno ekspedicijo, ker po morju se od tam naprej ne more. Milan bo prispeval k stroškom izleta 5 milijonov lir.

Dalmatinci v Trstu.

Odkar je Dalmacija pod Jugoslavijo, se tamošnja industrija počasi nacionalizira, t. j. prehaja v jugoslovanske roke. Dalmatinci, ki so italijanski državljani, izgubljajo zaslužek. Veliko se jih izseljuje. V samem Trstu jih štejejo 14 tisoč (?) Ti imajo svojo Zvezo, ki jim skuša iti na roko. Ta zveza je nedavno imela zborovanje, na katerem so se govorniki pritoževali čez neugodni položaj izseljenih Dalmatincev.

Umestna odredba.

V smislu ukrepov osrednje vlade je tudi tržaški prefekt izdal na vse časopise ukaz, naj se popolnoma preneha poročati o samomorih in o takozvanih «tragedijah strasti» t. j. o žalostnem koncu nečistnikov in prešestnikov, ki se skupno usmrčujejo. Ta naredba je res umestna in jo odkrito odobravamo.

Fašistovka načelstva.

Deželna zveza fašjev v Trstu je potrdila med drugimi ta načelništva: V Doberdolu: Andrej Ferfolja, tajnik, Hildegard Calebotta, Jože Jarc, Jože Peric, German Rebula, Avgust Cotič, člani. V Divači: Peter Palandri, tajnik, Ludovik Leskovič, Alban Massalin, Angel Rocca, Filip Robilio, člani. Za tajnika v Šempetru na Krasu je potrjen Aleš Rubatto, za tajnika v Borštu pa Marko Quaranta-Localelli.

Za nedotakljivost Istre.

Nekateri ljudje so prišli s predlogom, naj se reška dežela poveča s kosom Istre. Reški deželi naj bi se priključili otoki ter na celini občine Plomin, Labin, Raša in Boljun. Z Labinom bi prišli pod Reko istrski premogovniki; Reka bi pridobila, Pola pa zgubila. Na Velem Lošinju, so istrski patrioti zborovali in izrekli, da se te spremembe ne smeje dopustiti. Polji je treba pomagati, ne pa jo še bolj obrati. Reki pa bi škodovalo priključiti nove slovanske občine, ki bi le povečale hrvaško-slovenski blok v reški deželi. Tako pravi spomenica, ki so jo z Lošinja poslali v Rim.

Se zi konca.

Z granatami se še vedno dogajajo nesreče. V Kostanjevici na Krasu je nedavno Alojz Peric, 30 let star, našel granato. Hotel jo je odpreti in izprazniti, pa se je vnela in ga strašno razmesarila. Že 10 let je, kar je vojska minila, pa še vedno se najdejo po deželi taki izstrelki, le predobro ohranjeni za svoj uničevalni posel.

Velik požar

je bil ponoči od 20. na 21. marca v Razdrtem. Prizadetih je več posestnikov. Zgoreli sta 2 hiši in 4 gospodarska poslopja.

Močan potres v bližini.

V Trstu smo čutili potresne sunke v ponedeljek dopoldne ob 3^{1/4} in v torek dopoldne od 9^{1/2}. V Trstu ni bilo hudega. Močnejše so potres opazili v Gorici; v tamošnji okolici se je podrl kakšen dimnik. Hudi posledice niso sporočili. V Bovcu se je v šoli prevrnila tabla. Tudi po Vipavski dolini so potres opazili brez hudih posledic. Vse drugače pa je gospodaril potres v Karniji. Mesto Tolmezzo je bilo hudo prizadeto. Telefonske zveze po Karniji so bile pretrgane. Iz Tolmeča so v torek opoldne brzojavili v Videm, naj pridejo na pomoč. Od Humina dalje so se opazovale posledice potresa: razpokane hiše, ljudje vsi splaseni, iščejo varnosti pod milim nebom. Popoldanski vlak, ki prispe iz Trbiža v Videm ob polštirih, je že pripeljal nekatere ranjence. Onkraj Tulmenta je bilo še huje ko na ti strani. Neki poštni sel, ki je z biciklom peljal pošto, je bil od potresnega sunka vržen s kolesa na tla.

V Tolmeču je treslo v torek dopoldne 20 sekund. Hiše so se majale. Kdor je bil na cesti, je opazil, kako so se nagibale. Dimniki so leteli na tla, strešna opeka je pokrila ceste. Podrla se ni nobena hiša, a poškodovane so bile nekatere prav močno. To ali ono bo treba iz varnostnih razlogov podreti. Čudno je, da so posebno novejšje hiše najbolj poškodovane. Sodi se, da je tretjina stanovanj

postalo trenutno nerabnih. Nevarno je razpokana sodnija, velika cerkev in zvonik. Na nevarnih mestih je prehod prepovedan, ker se boje, da se kaj zruši. Zaporji so bili tudi močno poškodovani. Jetnike so prepeljali v Videm. Močno so se prestrašili bolniki v bolnišnici. Bolnike so spravili v železniške vagona na postaji.

Vas Kaneva, ki je prav blizu Tolmeča, je bila prizadeta še huje. Tam se je več hiš posulo s šumom in ropotom. Pri tem je ubilo enega otroka. V kraju Cavazzo pri Tolmeču se je podrla kakih 10 hiš. Cesta iz Tolmeča v Cavazzo je razpokana na mnogih mestih, škarpe posute, tu ali tam zemeljski usadi na cesti. V Cavazzo so bile tri ali štiri smrtne žrtve. Vse hiše v tem kraju so postale nerabne. Dolina od Cavazzo proti Verzegnis je enako razdejana, razpokana cesta, zemeljski usadi in skale na cesti, hiše razpokane. Pri Sv. Florijanu je cerkev porušena, občinsko hišo bo treba podreti. V tem kraju je ubilo enega starčka. V vasi Chiaccis je ubilo troje otrok.

Središče potresa je bilo med Verzegnis in Cavazzo, zato je tam najhuje. Oblasva in vojaštvo je pohitelo prebivalstvu na pomoč in začela se je zbirka denarnih sredstev za podporo tako hudo prizadetim.

Amerikanske grdobjije.

Linčanje.

Ameriko močno povzdigujejo in hvaležijo. Saj res ima ta bogata dežela marsikaj dobrega. Vse pa tudi tam ni prav. Nekateri napake so pa še prav posebno grde in kar ostudne. K tem spada navada «linčati» zamorce.

Kaj se to pravi.

Linčanje pomeni ljudsko sodbo. Človeka, ki je obdolžen, da je kaj slabega naredil, množica napade in pobije, kakor psa, brez preiskave, brez obrambe, kakor planejo volkovi na človeka. V Evropi se je v prejšnjih časih kaj takega dogodilo, ko se še ljudje splošno in živahno verovali v čarovnice. Tudi ob ljudskih vstajah in vojskah se kaj takega zgodi. V Ameriki se pa to zgodi v 20. stoletju sredi najlepšega miru in tudi v večjih mestih.

Zakaj?

V človeku so zverinske strasti in divji nagoni. Civilizacija, avto in kino nimata trajne moči, držalji zverino na verigi. Edino res uspešno sredstvo je življenje po naukih Kristusovega evangelija. Kjer se ti nauki zanemarjajo tam ima zver večjo moč.

Med zverinske nagone je šteti tudi narodno sovraštvo. Sovražiti drugega človeka samo zato, ker je druge narodnosti, poniževati ga, imeti ga za manj vrednega, jemati mu vse pravice in ga zatirati na vse mogoče načine, to je pravo zverinstvo. Ameriški belokožci imajo tako plemensko sovraštvo zlasti proti črncem. Zamorce so v preteklih stoletjih v masah lovili po Afriki ter jih prodajali novonaseljenim ameriškim veleposelstnikom. Sramotna stran v zgodovini belokožcev! V Ameriki naseljeni zamorce so se razmnožili, a beli človek jih še vedno gleda kot živino brez duše. Zato misli, da sme delati z njimi kar se mu poljubi. Odlod linčanje zamorcev.

Ali imajo vzroke?

Vzrok imajo, če zamorec naredi kako hudobijo, ali pa če mu jo kdo po kri-

vem prisodi. Zamorce dejansko niso nič slabši ljudje, kakor belci. Če so v čem nazaj, so tega belci krivi, ker jih zaničujejo in zatirajo. Moderni zakoni so sicer za vse enaki, toda «javno mnenje» belokožcev rado potepta zakone, večsih pa še sodniki s tem polegajo.

Tak dogodek.

Zgodilo se je n. pr. v oktobru l. 1926. v Aiken v Južni Karolini. A podobnih slučajev je na stoline. V ječi so bili trije črnci, dva moška in ena ženska. Pri ponovni obravnavi je sodnik že izrekel za enega oprostilno sodbo. Toda zver je prežala.

Na večer se je zbralo lepo število avtomobilov, ki so se, kakor zgovorjeno, sestali pri ječi. Nekdo od njih ima ključ do ječe. Prikazni zginejo v ječo, se razvrstijo k celicam in zaprejo duri za seboj. Zamorka ve, da je prišla njena zadnja ura. Njeno obupno vpitje odmeva po kamenitih stopniščih in kmalu nato se zasliši vpitje, prošnja in jokanje dveh črncov, ki enako dobro vesta, da bosta usmrčena, čeprav je sodnik popoldne enega izmed njih označil za nedolžnega.

Se se sliši šum odhajajočih avtomobilov. Črna moža in črna žena s steklenimi očmi in skoro od groze ohromelimi udi zginejo v temi dreves. Slišijo se strelji in dvoje teles pade trdo na tla. Žena se vlačijo po tleh, za njo pa se kažejo sledovi krvi: v smrtni bolečini prosi za življenje in stoka. Padejo nadaljnji strelji, nato pa vse tiho. Naslednjega jutra je šla po deželi govorica, da je nekdo bil linčan. Javno mnenje pa pravi, da ne bo nihče kaznovan.

Ničevi razlogi.

Stoterim zamorcem ni dano priti pred sodnika. Bela druhal linča črnce iz razlogov, ki so tako nizkotni, da ne moremo razumeti umora, če ne poznamo socialnega ozadja. V južnih državah n. pr. ne vidijo radi, če kak črnc poseduje drug avto kot navadni Fordov voz.

Tudi bi bilo greh proti družabnemu zakoniku, če kak črnc vozi belokožca. Dejansko so radi kršitve tega zakonika večkrat že linčali črnce. Tudi so bili linčani radi tega, ker se niso ognili belokožcu, ki je pripeljal nasproti z avtom. Nek črnc je bil linčan, ker je prošil pred durmi neke hiše za kozarec vode in ga je histerična gospodinja obtožila, da jo je hotel napasti.

Slabost oblasti.

Neštetokrat se dogaja, da zamorce žive sežigajo. Časopisi o takih grozotah pišejo na široko, ne da bi obsodili dejanje. Oblast javne varnosti se ne upa ali pa noče nastopiti. Zato je «linčarska pravica» posebno velik madež sodobne kulture in prav nič nam ne pristoja v 20. stoletju zaničevati naše prednike, ki so čarovnice sežigali. Do resnične kulture srca imamo še dolgo pot, ki jo mora pač vsak zase prehoditi po stopinjah Kristusovih. In kdaj bomo ućakali dan, ko bo vsakemu plemenu in ljudstvu priznana vsa pravica, ki je od božjega prsta zapisana v naravo?

Nikar se ne bahajmo z napredkom. Raje napredujmo zares!

Naša selitev.

Uradi Malega lista so se preselili. Zdaj nismo več u ulici Imbriani, ampak v ulici Valdirivo št. 19, 3. nadstropje. Kdor ima osebno opraviti v našem uredništvu ali v upravi, naj si to zapomni.

Piccolova nezgoda.

Večerna izdaja «Piccola» z naslovom «Ultime notizie» prinaša vsakovrsten šund za neumne ljudi. V torek 20. marca je ta list zadela nezgoda. Prinesel je sliko treh osumljenčev v zvezi z novicami o uboju Italijana Savorellija v Parizu. Bil je radi tega zaplenjen.

Bi-bilo prav.

Državni odbor za dostojno modo se je s posebno vlogo obrnil na ministrstvo šol, naj izda splošne odredbe, da bodo otroci zlasti ženskega spola hodili pametno oblečeni. Da bi le res kaj zaleglo. Glede organizacije «Piccole Italiane» so bili že dani ukazi, da mora biti kriho primerno dolgo.

Na volitve!

V Nemčiji ta vlada ne more naprej voziti. Zato bodo 24. aprila izpregovorili volilci. Tudi v Franciji bodo do pomlad volitve za državni zbor.

«Katoliški centrum», vodilna stranka v Nemčiji, sklenil je v ti volilni borbi zagovarjati avtonomijo dežel.

Nova nesreča z granatami.

V Rožni dolini pri Gorici so delavci, ki pobirajo vojni material za neko laško tvrdko, peljali v ponedeljek 26. marca voz granat po slabi poti proti Stari gori, da bi jih tam po predpisih uničili. Ker je bila pot blatna in konji niso mogli vleči, so delavci ječi granate odkladati. Pri tem je ena 15 cm granata razpočila s strašnim učinkom. Voznik in dva delavca so bili grozno razmesarjeni. Enega konja je tudi ubilo, enega pa ranilo. Kljub pogostim nezgodam z vojnimi materialom je ta nesreča nenavadno grozna ter je pretresla ljudi.

Reška pokrajina.

Ministrski svet je sklenil, da se občini Podgrad in Materija v Istri ločita od puljske dežele ter pridružita reški deželi.

Hudjpridigar.

Neki protestantski pastor v Kaliforniji se je prepridigal. Med pridigo se je tako razvnel in tako mahal okoli sebe, da si je roko izpahnul. Tožil je občino za odškodnino, ker se mu je nezgoda pripetila v izvrševanju službe.

Kako je s politiko.

Italija.

V Italijanskem parlamentu se je razpravljalo o vseh ministrstvih. Poročila posameznih ministrov oz. tajnikov so v marsikaterem pogledu zajemljiva. Nam seveda prostor ne dopušča, da bi obširno pisali o vsem, kar so gospodje iznesli. Podali bomo le posameznosti.

Novi volilni red.

Glavno vsebino novega volilnega ravnanja je Mali list prinesel, ko je bil objavljen načrt in predlog velikega sveta fašistovske stranke. Ta predlog je bil po predpisani poti državnemu zboru predložen. Fašisti so to reformo zelo povzdigovali. Proti pa se je oglašil stari Janez Giolitti. On je izjavil, da se reforma protivi laški državnemu ustavi, katera velja že od leta 1848., ko jo je vpeljal sardinski kralj Karel Albert. Giolitti je torej izjavil, da bo radi zvestobe do stare demokratične ustave glasoval proti fašistovski reformi volilnega reda. Z njim je glasovalo še 14 drugih poslancev. Fašistovska večina je predlog sprejela. Od strani državnega zbora je torej reforma sprejeta, treba je zdaj še kraljevega podpisa.

Državna obramba.

Državna obramba ima troje vej, ki so vsaka zase samostojne: vojska na suhem, vojska na morju in vojska v zraku. Fašistovska vlada je mnogo storila v teh letih za izpopolnitev teh oddelkov.

Iz poročila Itala Balba, podtajnika za zrakoplovbo, posnamemo par podatkov, ki utegnejo biti zanimivi za naše čitatelje:

V letu 1920-21 je država izdajala za bojno zrakoplovbo 100 milijonov lir. V l. 1923-24 je Mussolini odredil za to svrhu letnih 250 milijonov. L. 1924. je dvignil svoto na 400 milijonov, l. 1925. na 450, l. 1926. na 688, l. 1927. na 700 milijonov.

Prihodnja vojna.

Poročevalec Balbo je izvajal, da bo v prihodnji vojni fronta izgubila pomen, ki ga je imela dozdaj. Zrakoplovi bodo v silnih jatah prenašali vojaštvo in vojni material. Kdor bo hitrejši v zraku, tisti bo zmagoval. Angleški minister Baldwin je priznal, da Anglije ne čuva morje kakor nekoč; za vojsko Anglija ni več otok, sovražnik lahko prifrči po zraku na Angleško.

Države se zavedajo pomena zračne oborožbe in se vse močno pripravljajo. Italija ima okroglo 1800 aeroplanov; od teh jih je 1000 takoj pripravljenih za bojno porabo (linijo). Francija ima za linijo 1940 letal, a 4000 za rezervno. Anglija jih ima 115 za linijo, 520 za rezervno, Jugoslavija 400 za linijo, 150 za rezervno.

Koliko stane letalo.

Linijnsko letalo stane v drugih državah okoli 1 milijon lir v letnem proračunu. Francija, ki ima 1940 linijskih letal, izdaja letno za bojno zrakoplovbo 1 milijardo 800 milijonov frankov. Tako velikih stroškov Italija ne zmore, zato tudi

ne more pomnožiti števila aeroplanov tako kakor bi bilo želeli zgolj v vojaškem pogledu.

Jugoslavija.

V notranji jugoslovanski politiki se opaža nekako utrjenje Vukičevićeve vlade. Davidovič kaže večjo spravljivost in govori se celo, da bi vstopil v vlado. Prilika bo, ker je ravno pred nekaj dnevi umrl v bolnišnici poštni minister Kocič.

V opoziciji sta ostala zvezana Radič in Pribičević. V skupščini so se vršile razprave o proračunu, ki mora biti pod streho do 1. aprila. Opozicija je skrajša skušala z vsemi sredstvi zavreči delo. Radičevci in demokratje so prirejali večkrat strašno vpitje in razgrajanje, da bi motili potek razprav. Predsednik skupščine je parkrat nastopil proti Radiču, ter ga radi grdega zmerjanja parkrat izključil od sej. Opazilo se je pa, da opozicija ni stvarno kritizirala proračuna, ampak je mesto tega stavljala vsakovrstne nujne predloge. Vlada je tudi temu ravnanju vzela ostrino s tem, da je nekateri dober predlog sprejela. Polagoma je ostrina opozicije pojenjala in ustvarilo se je bolj znošen razmerje.

Radič in Pribičević sta imela v nedeljo 18. marca veliko zborovanje v Ljubljani. Udeležili so se liberalci in samostojni kmetje pod vodstvom Puclja.

Za notranjo politiko v Sloveniji je tudi značilen najnovejši sporazum med vladno ljudsko stranko in Samostojnimi demokrati glede na mesto Ljubljano. Občinska večina — demokratje — so se udali za skupno sodelovanje v občinskem svetu s klubom Slov. ljudske stranke, ki je najmočnejši od opozicije. Z ozirom na ozdravljenje politične prenapetosti v Ljubljani je to razveseljivo dejstvo.

Proces v Gorici.

V ponedeljek 26. marca je bila v Gorici pri tribunału važna razprava «per direttissima». Pred sodiščem so stali številni vaščani iz Iderskega pri Kobaridu. Obtoženi so bili žalitve prvega ministra.

Na praznik sv. Jožefa ponoči se je ob desetih zvečer pripeljal avtomobil kobarških fašistov v Idsko. Fašisti so po zidih vaških hiš naslikali na 15 hiš 20 glav ministra Mussolinija, kakršne se vidijo tudi drugod tu in tam natisnjene po zidovih. Drugi dan, ko so ljudje vstajali, so videli, da so bile glave vse enako prekrižane z oljnato barvo, pomešano z govnom. Protj večeru v torek 20. marca so se pripeljali v vas z avtomobilom karabinerji iz Kobarida in Tolmina pod vodstvom karabinerskega poročnika iz Tolmina. Aretirali so 11 fantov in mož. Odvedli so jih v Kobarid; v sredo so jih peljali v Tolmin; tam so 4 izpustili. Ostale so v četrtek peljali v goriške zapore. Ti so prišli naslednji ponedeljek pred sodišče. So pa sledeči: Ivan Gaberšček, 19 leten; Anton Kurinčič

Antonov, 25 leten; Stanislav Jermol, 21 leten; Fran Uršič, 28 leten; Ivan Pajntar, 45 leten; Ivan Volarič, 27 leten; Anton Kurinčič pok. Andreja, 47 leten.

Obtožence so branili odvetniki Paglilla, Sturani in Rossignoli iz Vidma. Razpravi je prisostvovalo mnogo občinstva iz Gorice in iz prizadetih krajev ter mnogo časnikarjev.

Prvi je bil zaslišan Anton Kurinčič Antonov.

Predsednik: «Pripovedujte, kje se se nahajal tisti večer!»

Obtoženec: «Ob 9. sem prišel iz Mlinskega. Šel sem domov, da bi šel spat na hlev. Prišel je k meni Gaberšček in me vprašal, če že grem spat. Ko sem mu odgovoril, da grem, je on odšel, jaz pa sem legel in zaspal. Družega ne vem nič.»

Presednik: «Premalo veš! Tvoj spomin je preslab. Tvoje izjave si nasprotujejo. Te bom skušal jaz pregovoriti, da boš govoril resnico!»

Obt.: «Govoril sem samo resnico!»

Pred.: «Orožnikom pa si pripovedoval drugače! Kaj si jim rekel?»

Obt.: «Pretepali so me po glavi in so me prisilili, da sem rekel to, kar so hoteli!»

Pred.: «No, kaj si jim govoril potem, ko so te pretepli?» Ali nisi rekel, da je bil Gaberšček, ki je izvršil ono, ter da si ga videl, da je imel roke umazane od krvavega blata?»

Obt.: «Da, toda orožniki so mi rekli, naj rečem «da», če ne da jih bom še več dobil.»

Pri tem se je začel prepir med predsednikom tribunala in odvetnikom Paglillo. Odvetnik je izjavil, da ne bi sprejel obrambe, če bi ne bil prepričan, da so obtoženci nedolžni. Če so res krivi, bo zapustil dvorano.

Preds.: «Kurinčič, ali si izjavil prostovoljno?»

Obt.: «Ne! Bil sem prisiljen!»

Kaj nam z dežele pišejo

LOKEV.

K dopisu v 12. št. smo prejeli popravek in dopolnilo. Tatvina v farovžu, o kateri dopis govori, se ni zgodila o pustu, ampak 14 dni potem. Tatje so odnesli 10 lir in tri brivne britve. Tatje so obiskali tudi cerkovnika; vzeli so mu eno kozo in tri zajce.

Pri nas v Lokvi je pa tudi mnogo nevoščljivosti, več ko v osmih vaseh okoli. Nekateri reveži so imeli koze. Bogataši so jih primorali, da koze prodajo. Eden pa je ni hotel prodati. Ta ima hlev 20 m proč od vodnjaka. Takoj so znašli, da hlev škoduje vodnjaku in revež je moral kozo premestiti v drug hlev k sosedu. To je prava zavist. Zdaj bi lahko peli: Jav, jav, kje bom jemav, da bom bogatim za mleko dajav... ko še krompirja nimam.

ŠEMPAS.

Konj je udaril v glavo poljskega delavca Petra Koniča, ki je bil zaposlen pri g. Humarju. Prepeljan je bil v goriško bolnišnico, kjer so ugotovili, da je močno udarjen v desno stran glave pri očesu, tako da izgubi desno oko.

V Vitovljah so ujeli dva drzna kurja

Potem je bil izpraševan Ivan Gaberšček. Ta je dejal, da je bil tisti večer v gostilni pri Volariču in potem v hiši svoje zaročenke Ane Kurinčičeve, kjer se je mudil do pol ure popolnoči. Na poti domov je stopil v Kurinčičev hlev, kjer so igrali karte Anton Kurinčič, brata Ivan in Jože Kurinčič ter Jože Gaberšček. Igrali so do poltreh, potem pa šli vsak na svoj dom. On je srečal Antona Kurinčiča pok. Andreja v družbi z Alojzijem Šekljem, ki sta prihajala iz Kobarida.

Glede Uršiča je orožniški poročnik iz Tolmina izjavil, da je Uršič začel bežati, ko so se orožniki pripeljali v Idersko.

Uršič: «Saj nisem bežal. Kupil sem le cigarete v tisti gostilni, pred katero so se orožniki ustavili ter ravno takrat odpeljal domov neki voziček!»

Zaslišana sta bila tudi policijski komisar iz Gorice in brigadir iz Kobarida; ki je rekel, da je Idersko protitalijanska vas.

Predsednik tribunala je vprašal komisarja zakaj so pripeljali pred sodbo Jermola, Volariča, Uršiča in Pajntarja, ki da ne ve čemu so obtoženi.

Ana Kurinčič je kot priča glede Gaberščka potrdila, da je bil v njeni hiši od poldevetih do poldveh. Tudi Alojzij Šekelj in Anton Kurinčič pok. Andreja sta potrdila Gaberščkove trditve. Fran Kurinčič kot priča je glede Uršiča izjavil, da je ta šel o poldesetih spat.

Državni pravdnik Gaspari je imel huđ govor proti obtožencem. Imenoval jih je «nehvaležne goste» in «drekovce».

Sodišče je obsodilo Ivana Gaberščka na 1 leto in 3 mesece zopora ter na 750 lir globe, Antona Kurinčiča od pok. Antona na 1 leto in 6 mesecev zopora ter na 900 lir globe. Istotako Franca Uršiča (oni, ki je bežal pred orožniki) na 1 leto in 6 mesecev zopora ter 900 lir globe. Ostale štiri obtožence je sodišče oprostilo radi pomanjkanja dokazov. Obtoženci so vložili priziv.

latova, ki sta imela že cel legijon cipk na vešti. Ujela sta se v kokošnjak, odkoder so ju močje postave odgnali v zapor. Tretji dan je bila obravnava. Eden je dobil 7 mesecev, drugi 4 mesece.

POTRAVNO nad Kanalom.

Čas je, da se oglasimo tudi mi v kakem dobrem listu, čeravno nimamo posebnih novic: bodo v javnosti vsaj vedeli, da smo tudi mi na svetu. Naša vasica, obstoječa iz 13 hišnih števil, stoji na hričeku na desnem bregu Soče, približno 5 km od Kanala. V duhovnijsko spadamo v Ročinj, občino so nam pa zdaj združili s kanalsko. — Zima pri nas še dobro drži, pa upamo, da jo zelena pomlad v kratkem prežene.

Sv. ANTON pri Kopru.

Dočakali smo, čast Bogu, zaželeno pomlad. Seveda se zima z nevoljo poslavlja, in ko to pišem, močno razsaja zunaj burja. Bojimo se, da ne bi zgodnji krompir zmrazil. Dobra vremena smo imeli dovolj to zimo in smo veliko dela napravili. V februarju smo več

PODLISTEK.

Gostaceva hči.

12 (Spisal T.)

Gorko poletno solnce je izvabilo starega Tomaža iz bolniške postelje. Prilezel je skoro po vseh štirih iz Lukanove hiše, katera mu je dala miren kot, in se položil prednjo na zeleno trato. Z nemalim trudom je stegnil svojo neozdravljivo nogo po zemlji, da jo solnčni žarki dobro pregrejejo in ukrepč. Žive duše ni bilo razven njega doma, vse je šlo na delo; le on je ostal kot čuvaj pri domu. Silno mu je bilo dolgčas; zato ga je tem bolj oveselil petelin, ki je pripeljal svojo družinico okrog hišnega ogla, da je poiskala tudi tukaj hrane med zeleno travo.

Daši je Tomažu samemu dobro teknil kos kruha, katerega je prinesel seboj, vendar je jel takoj vabiti kure k sebi in jim metati drobtinice, da bi jih tem

dalje pri sebi pomudil. Kakor nedolžno dete se je pogovarjal ljubeznivo z njimi in karal sedaj to, sedaj ono čopko, ki je bila toli požrešna, da je hotela sama vse pozobati in je zavidljivo kljuvala okoli sebe.

«Hi-hi-hi!» zareži se mu za hrbtom Šimen. «Tomaž, preveč jih boš poredil, preveč! Potem se bodo pa skujale in ne bodo več hotele jajec nesti!»

«O ne, ne, Šimen!» odgovori gostac počasno se ozri. «Treba jim nekoliko postreči, ker so tako pridne. Revice, celi travnik so že prehodile in prebrskale, pa so še zmerom tako zelo lačne. Nobenega ni, da bi se jih usmilil.»

«Saj sam tudi nisi presit», pove mu žabar odkritosrečno in sede na klopico pred hišo gostacu nasproti. «Vš, všš; kure, le pojdite proč; Tomaž bi sam rad jedel!» Cela kurja čreda se zaleti z divjim krikom v stran, kakor bi jastreb planil med-njo.

«No, vsaj ubogo žival mi pusti v miru!» svari gostač skoro užaljen. «Tomaž, le sam si privoščti; kure lahko hodijo in si poiščejo zrna, koder hočejo; ti pa si ves nadložen, da bi te morali skoro pitati», tolaži ga prijatelj.

Gostač pomolči nekoliko, kakor bi si mislil: «Saj je res, kar praviš!» in slednjič zavjaka: «Da, da, vidiš, tako se nam godi stare dni! Za drugo nisem več na svetu, kakor za nadlogo ljudem. Bog najbolje naredi, da me k sebi vzame. Za delo nisem in ne bodem več. Odzvonilo mi je žel!»

«Meni tudi!» dostavi žabar nenavadno mehkočutno. «O Šimen», vzdihne prejšnji, «ko bi bil jaz še tak korenjak, kakor si ti, pa bi se še s koscji poskušal na senožetih. Pa ljubij Bog že ve, zakaj nas tepe; saj smo zaslužili...» In oko se zasolzi osivelemu starčku.

«Tomaž, ti si zmerom predober», odgovarja mu tovariš, katerega je bolnik pošteno osramotil. «Ti si že star; starost

pa naj počiva. Mladi ljudje naj delajo, ki so za to, mi pa, stari vojaki, uživajmo sedaj, kar smo zaslužili v mladih dneh. Midva sva že tedaj dovolj storila, ko sva se na Laškem s «Plemontezarjem» tepla. Glej mene, Tomaž; tako se živi na stara leta! Naj le Jera godrnja, kolikor hoče; jaz pa pravim: stare kosti potrebujejo pokoja.»

«Seveda, tako je, ako ima človek svoj varni kotiček, kjer počije, in svoj debeli kos, da ga prigrizne. Toda, ljubi moj, pri nas je drugače.»

«Kaj je drugače?» oglaš se žabar na vsa usta. «Kaj mi boš vedno tožaril? Saj vidiš, da si z vsem preskrbljen. Kaj neki še hočeš? Saj imaš dekle, ki ti vse stori in poskrbi, kar si želiš. Ko bi imel jaz tako Mano — kar roke bi križem držal.»

«Da, da! Mana je res pridno deklet, pokima oče pomenljivo in rahlo pogladi z dlanjo travo okoli sebe. «Da bi le zmerom taka ostala, tudi potem, ko mene ne bo več! Pa še ta mora pretrpeti toliko

Gospodarstvo

Vrtnice.

Odeja, ki je pokrivala pozimi cvetice, kakor narcise, tulipane, hijacinte in še druge, se previdno odstrani. Paziti je treba, da jim ne polomimo poganjkov, ki že kukajo iz zemlje. V zahvalo nam bodo prav kmalu zacvetele in zadehte.

Kraljica rož, vrtnica, se prebuja pod zimsko odejo. Ali ta odeja ji je pretežka in pregorka, zato jo moramo prav previdno odstraniti. Ko smo jim odejo odstranili, moramo rastlino zelo oprezno dvigniti, pri tem pa je treba paziti na dve stvari. Prvič, da jim ne poškodujemo kože na vejicah. Za par dni jim pritrdimo količe, na katere jih privežemo. Privežemo najprej nad cepljenim mestom, da veter ne odlomi krone, potem pa še sredi debelca. Če je pa debelce zelo visoko, jo privežemo trikrat in sicer nad cepljenim mestom in dvakrat na debelcu. Privežujemo z ličjem, ki se dobi v vsaki trgovini s semenom, ali pa z vrivico. Kedaj ravno vzdigujemo vrtnice, se ne da natančno določiti. Vendar je bolje malo prepozno kot pa prezgodaj. Druga polovica meseca je najbolj prikladen čas zato. Če se pripravljamo mraz in se je bati, da bo ponoči zmrzovalo, jih odrezemo od količev in jih pokrijemo s slamo, smrečjem ali starimi vrečami.

Zelo važno delo pri vrtnicah je obrezovanje. Od obrezovanja je odvisna lepa oblika krone in pa obilo cvetja. Visokodebelne vrtnice obrezujemo potem, ko smo jih privezali h količem. Pritlikavke in piramidke obrezujemo potem, ko smo jim poravnali veje.

Obrezujemo na sledeči način: najprej izrežemo star, bolehen in suh les. Pojem liste slabotne in šibke poganjke, ki bi nikakor ne vspevali. Ko smo vse to odrezali, ostanejo na kroni le močne mladike, enakomerno oddaljene druga od druge. Med posameznimi mladikami mora biti dovolj zraka in svetlobe. Da dobimo lepo obliko krone, moramo skrajšati mladike. Vejice so slabe in močne. Očesca so slabo in močno razvita. Zato vejice krepimo in slabimo. Vejico okrepimo, če jo skrajšamo in s tem, da krajšamo vse ostale. Vejico oslabimo, če jo skrajšamo, ostale pa pustimo daljše. Okrepimo jo tudi s tem, da jo pustimo daljšo od drugih. Če pa režemo vse na dolgo, oslabimo vejico, ker se s tem sok razdeli na vsa očesca in se potemtakem vse vejice oslabe.

Vrtnice razdeljujemo v močno rastoče in v slabo rastoče. Močno rastočim vrtnicam skrajšamo vejice za eno tretjino. Slabo rastoče pa moramo skrajšati za dve tretjini. Paziti moramo pri obrezovanju na lepo, okroglo obliko krone.

Mlade vrtnice, ki smo jih razdelili, skrajšamo samo prav na kratko. Pustimo jim samo 2-3 poganjke, ki jih skrajšamo na par očes. Na ta način olepšane in obrezane vrtnice bodo bogato cvetele in nas razveseljevale s svojim prijetnim duhom.

Promet v Trstu. V februarju l. 1927. je dospelo blaga 2.205.503 tone, v februarju l. 1928. pa 2.159.721 ton. Odpeljalo se je blaga v februarju lani 1.467.324 ton, v februarju letos pa 1.499.166 ton. Celoten promet je bil februarja 1927. 3.672.827 ton, februarja letos pa 3.658.887 ton. — Če vzamemo promet dveh mesecev skupaj (januar in februar), je bilo l.

1927. prometa 7.601.199 ton, l. 1928. pa 7.217.962 ton. Zmanjšal se je za 383.237 ton, t. j. za 6%.

Drva. Cena drv se je znatno znižala. V Trstu se lahko kupijo dobra bukova drva po 12 lir meterski stot vage.

Konkurenca na morju. Jugoslovanski brodolastniki se vedno tožijo, da jih vlada premalo podpira. Zdaj so baje dosegli, se bodo vladne podpore za morskoplovbo zvišale od 40 na 60 milijonov dinarjev. Brodolastniki gredo za tem, da razširijo svoje prometno omrežje in da čim največ jadranske trgovine pritegnejo nase. S tem delajo seveda tudi konkurenco Trstu in Reki.

Kraški teran se prodaja na debelo po 320-340 lir hl.

Slabo znamenje. To pomlad se opaža na deželi veliko pomanjkanje prašičkov za rejo, s tem v zvezi pa nenaravno visoke cene. V Podgradu so bili na zadnjem sejmu samo 3 prašiči. Tudi v Sežano jih pride premalo. Domača reja se preveč zanemarija.

Bržanka. V Ricmanjah so se sklepale zadnje kupčije vina na debelo po 280 L.

Slabo je drago

ker ni dosti vredno. To je stara resnica! Tako je tudi pri testeninah. Le one so cene, ki so redilne kakor «Pekatele» (makaroni, spageti in dr.) Zanesljivo prave so one v 1/2 kg. zavojih z napisom «Pekatele».

Za ženstvo

MODA.

Razumen človek bi po pravici pričakoval, da se bodo ljudje, ki še vedno vsestransko krvave na posledicah svetovne vojne, vrnili glede mode k navadnim domačim razmeram, brez katerih je zapetni napredek naroda nemogoč. Da bi se dosegel ta cilj, bi bilo treba sodelovanja vsakega posameznika, na prvem mestu ženskega spola. Zakaj dokazana resnica je, da je baš ženska, ki je v tem oziru vedno odločevala in odločuje. Ženska, kot soproga in mati ne daje s svojim življenjem in delovanjem smernic samo družini, temveč vsemu narodu trden nraveni temelj. Je torej slabo znamenje časa, da sta postala ženska čast in pravi ženski čut sužnja mode in modernega življenja. Je žalostna resnica, da na izrodkih mode, ki žalijo nraavno čustvovanje, ne bolehajo le izprijeni ljudje, temveč da se je opičjega posnemanja v moderni obleki oprijelo tudi zelo mnogo krščanskih vernih ljudi, ne mence se, da tudi nje moderni duh časa, ki opustoša in razkrajja lepo življenje in nraavno čustvovanje, potegne prej ali slaj v svoj pogubonosni vrtinec. Zato pa je sveta naloga ženske, zlasti krščanske ženske, ki ji je bila nraavnost vedno nad vse, da napove pretirani moderni obleki, ki ji je edini namen vzbujanje živalskih nagonov, neizprosni boj, in sicer z vsemi sredstvi, ki so na izbiro, posebno z — lastnim zgledom.

Tajništvo in naša pošta.

N. Turk, 14705 Sylvia Ave - Cleveland Ohio: naročnino L. 18.— prejeli.

Tipografia Fratelli Mosettig — Trieste.

Zobozdravniški ambulatorij

Dr. G. LAURINSICH

TRST — Via delle Sette Fontane 6 — TRST

Izvršuje točno vsako delo z zlatom in kavčukom. - Slovencem z dežele poseben popust za potne stroške.

Govori se slovensko.

Delo zajamčeno.

Cene ljudske.

Odprto od 9-13 in od 15-19 - Ob nedeljah od 10-12.

Po čem je lira?

Dne 28. marca si dal ali dobil:

Za 100 dinarjev	33.20 L
» 100 čeških kron	55.90 »
» 100 franc. frankov	74.35 »
» 100 švivarških fr.	363.— »
» 100 nemških mark	450.— »
» 100 avstr. šilingov	264.— »
» 1 dolar	18.65 »
» 1 funt	92.— »

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst - Via Ugo Polonio 5.

POZOR!

Velika zaloga mrtvaških oprem I. II. in III. razreda. 25% ceneje kot povsod drugod. I. Saksida - Dornberg 3.

Katoliška tiskarna v Gorici

tiska za zasebnike, trgovce, za zadruga, za društva, za duhovnike, učitelje, za urade. Veže knjige, popravlja starovezane knjige. Naslov Katoliška tiskarna v Gorici - Gorizia, Riva Piazzutta 18.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna

TRST, Campo S. Giacomo št. 5

(Podruž. Sv. Mar. Magd. zgor. šte. 1.)

ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.

KRONE plačuje više kot vsi drugi.

ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

Dr. GAJO SCHWALBA

zdravnik-kirurg in zobozdravnik, bivši asistent bolnišnice na Reki,

je odprl lastni ambulatorij v BISTRICI 144

(Oljšakova hiša) in sprejema cel dan.

Kje pa vi kupujete obutev?

Najboljšo čevljarnico v Trstu ima

Matija Pahor

Trst - Via Arcata 19 - Trst

::: LASTNA IZDELOVALNICA :::

Čevlji delani samo na roko

Tvrška znana po vseh podeželskih sejmih.

Velika izbora.

Prijazna postrežba — Zmerne cene.

Cevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924. z veliko premijo, diplomom in zlato svetinjo

Trst — via Caprin 5 pri Sv. Jakobu — Trst

Beli zvonček zimi odzvanja, vigradi lepi glavo priklanja.

V lepo naravo ven pohitimo, ob sončnih žarkih se poživimo.

A izpod strehe bos mi ne hodi; pri Forcessinu čevlje dobodi.